

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 «
Pe o lună . 2-10 «
Nrul de Duminică :
Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
au 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiăză.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Realisti și idealisti.

Sântem siliți să constatăm, pe temeiul unor experiențe certe, că dacă la noi s'ar ști să se cetiască mai bine, dacă publicul cel mare ar avea mai mult simț critic pentru ceea ce se scrie în ziarele noastre, s'ar putea evita multe calamități. Căci prin o putere mai mare de deosebire și de cântărire a scrisului se înlesnește considerabil posibilitatea unei orientări mai sigure. În genere însă la noi se cetește cu multă nebagare de seamă; cuprinsul cald și ideia luminoasă nu sânt urmărite cu destulă atenție; se reține de obicei numai o frază în treacăt, numai cu crâmpei de gândire. Și din operația aceasta psihologică, pe jumătate făcută, rezultă apoi acea informație superficială, acea lipsă penibilă de direcție hotărâtă a convingerilor politice și acea nesfârșită buimăceală în aprecierea valorilor individuale.

Vom insista asupra unui caz special.

Văzând, cum pe urma recentelor întâmplări, ne apropiem din ce în ce de o stare mai haotică și chibzuind temeinic asupra eventualelor măsuri ce s'ar putea lua pentru evitarea unui dezastru umilitor al politicii noastre, am găsit de cuviință să ridicăm o chestiune de competență în conducerea vieții noastre publice. Și astfel, în diferite articole, fără a voi să jignim pe nimeni în meritele sale, nici în ambițiunile sale, am desfășurat problema primenirii forțelor conducătoare, *ca singura salvare posibilă*. Am pornit în această propagandă deschisă din principiul

că la epocă nouă ne trebuie oameni noi și mentalitate nouă și la vremuri încurcate voințe mai întregi.

Dar când, constrânși de împrejurări și chemați imperios de evenimente, ne-am hotărât să împărtășim părerile noastre, știam că o să avem să ne ciocnim nu numai cu, *oameni ai patimilor mărunte și de cei interesați cari se văd amenințați a fi în curând văduviți de roluri și influențe*. Știam că ne așteaptă reacțiunea înfrigurată a sistemului însuș ce există. Cei-ce vin în numele unor idealuri nouă și cu un nou material de gândire, cu alte deprinderi și alte orizonturi, se bucură de obicei de o primire cinică din partea celor înămolți în vechile năravuri. Idealismul, încrederea în sine, exuberanța vigoarei și dragostea fără cruțare pentru adevăr au stărnit totdeauna opoziția desperată a rămășițelor uzate.

Și prevederea ni-s'a împlinit. Câtă vreme noi venim în numele unor idei de regenerare, sânt mulți cari citesc în scrisul nostru intenții de distrugere. Și de unde noi cerem retragerea de sine a vinovaților fără vlagă, ei ne vinuesc că sântem niște Hugenoți veroiși, cari cerem capetele bătrânilor, sau niște Spartani feroci, cari expuniau inutilitățile învechite pe stâncile piezișe.

Iar pentru-ca această credință să prindă rădăcină și agonia aceasta politică de-acum să țină cât mai mult, vin și confrății din Brașov și Lugoj, vine și surata din Blaj și răstălmăcesc o pornire limpede ca lamura, o acțiune logică mai pe sus de ori-ce îndoială. Și era natural să vină, căci confrății

noștri și aceia pe cari îi reprezintă, sânt, prin atitudinea lor în cele politice, expresia vechiului sistem și a atmosferei, pe care o combatem și sperăm a o face imposibilă.

Nu vom răspunde deci la toate, căci o cauză atât de firească, biruește ea singură cântirile mărunte. Ne place însă a ne stabili în câteva cuvinte opinia noastră față de crezul politic al celor ce ne combat și în urmă, să lăsăm pe cetitori să-și facă singuri concluzia.

Avem înaintea noastră un număr mai proaspăt din «Drapelul», cu un articol în chestia mișcării pornită de noi. Articolul acesta, care putea tot atât de bine să apară și în »Lupta« cea de tragi-comică pomenire, rezumă fundamental toată înțelepciunea sistemului politic cu faliment, de până acum și tot felul vinovat de a vedea în politica actuală. Cetim și recetim adorabilele explicări, date într'un ton de o vulgară neseriozitate și nu ne mai mirăm de strașnica îndrumare politică ce există sub stăpânirea unui astfel de »Drapel« în Banatul de astăzi...

Autorul începe articolul său prin o amăgire de sine, căci de sigur nu poate singur să creadă în afirmația, că cei ce solicită primenirea în »Tribuna« și aiurea, ar fi niște simpli iluzioniști, cari nu știu nici cât poate cântări Braniște în viața noastră publică. *Lipsa de înțelegere a realității* nu li-se poate însă reproșa unor bărbați sinceri în floarea vârstei, cari din tinerețea lor cea mai fragedă, dela Memorand încoace, au asistat

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Pictura bizantină.

Ritul nostru oriental și pictura bizantină. — Pictorul O. Smigelschi. — Două frescuri ale pictorului: »Nașterea« și »Răstignirea«.

Este între ritul nostru oriental și pictura bizantină, o intimitate, ori mai bine zis, există o înrudire, ce-și are obârșia în celea mai îndepărtate vremuri.

Păreții smeritelor noastre biserici, pururea, în toate vremurile, au fost înfrumșetate de arta bizantină.

Nota caracteristică a ritului oriental: *misticismul* cu lumea lui bogată de mistere și enigme, a înrudit sufletele noastre, asimilându-le într'un trup și suflet cu arta bizantină, care și ea e mistică, uneori chiar până la exagerare.

Cu toate calitățile și defectele ei, arta bizantină ne-a plăcut mai mult, ni-e mai dragă, mai sfântă, mai aproape de sufletul nostru.

Și pravoslavnicii de ritul oriental, nu se vor putea înstrăina nici odată, de sora aceasta dulce, cu ochii negrii înourăți, cu fața irosită și cu trupul covârșit de greul vieții; de pictura bizantină.

Și greșesc mult neamurile ce mărturisesc ritul nostru oriental, cari neamuri fascinate și vrăjite de absurdele curente ce băntuie în veacul nostru, — e de-a se înțelege pictura decadentă,

— își pocesc sfinții, poreclindu-i și năpârându-i de sfinți naționali.

De sigur, că la strecurarea, ori chiar redarea naționalismului în pictură e nevoie de penelul cel mai artistic.

Și la noi s'au făcut încercări pe terenul acesta.

Și mai ales lucrările pictorului Smigelschi trec marginea așa ziselor încercări.

Dsa face artă națională, fără să cadă în exagerări. Nu e tendențioasă de pi-dă, ca arta națională ungurească.

Ce impresie ciudată face ori-cărui privitor Preacurata unguirilor, despre care am mai scris de altfel, — : o femeie rumenă, bine dezvoltată, cu clinii și sinii foarte crescuți, părul bogat împletit în coade, pieptul puțin dezvoltat. Și Vergura aceasta ride, ride așa de drăgălaș, așa de fericită, te chiamă cu zimbetul, te oprește cu brațul.

Iar sufletul celui ce cade în rugăciune în fața ei, fără îndoială se va vede prins în mreaja ispitei; pripășind pe cărările patimilor.

Nu sânt așa sfinții dlui Smigelschi. Ei sânt par'că umbre, tăcute, mute cu fețele supte, în cari nu respiră leac de sănătate și îndestulare trupească.

În schimb e în punctele mari, negre a ochilor ceva mistic, neînțeles, tainic și sfânt, ce-ți înfi-oară sufletul, făcându-te părtaș durerii, chinului, amarului ce paște fruntea înourată, oboseli ce se vede de pe brațele subțiri, căzute la vale, ca istovite.

Numai acești sfinți ne pot apropia sufletul de Acel în a cărui casă am plecat, pentru ispășirea patimilor, ispitelor, fărădelegilor, din călătoria noastră cu mii de răspântii, ce duc toate spre păcat, din valea asta amară a plângerii, în care ni-s sorocite »multe dureri și puține plăceri«.

Poți să colinzi toate celea peste 300 biserici ale Romei, sufletul nu-ți va fi mișcat nici odată, ca și după ce ai stat un ceas în domnul San Marco din Veneția.

După ce ai lunecat, ca o umbră, ca un vis, prin nouri de fum de țămâie, prin semiobscurul în care auzi un glas neauzit de urechi, auzi par'că fâlăirile aripilor de argint. Când ai privit mult, mult, murmurând evlavios o rugăciune cu firul rupt la jumătate, căci ea ți-a murit în sufletul vrăjit de către sfinții atât de triști, de întunecați, de mândrii ai acestei prea frumoase mânăstiri.

Apoi buimăcit de cap, eși și te plimbi pe malul grand al canalului, în ninsoarea stălucitoare, ce cade din belșug pe lespezile de marmoră albă, — în lumea aceasta scăldată în soare își simți sufletul atât de străin, aici pe țărâmurul asta aurit, unde se vede tot ce trebuie să fie ascuns... Un gând păgân își cere loc în casa minții tale; și-ți vine să răzi de naivii ce cred că raiul e loc scăldat în lumină, în cântări vesele de coruri îngerești... Nu, Nu! Raiul cine vrea să-l simtă aproape și în sufletul lui, acela n'are decât să șadă aici câteva sferturi de oră, între sfinții aceștia triști, posomorâți, pesimiști, investimântați cu umbrele nopții, meditănd, — va ajunge la concluzia, că nu e loc fericit, nu e rai, acolo unde sânt cântări vesele, sclipiri de aur și ar-

la toate frământările noastre interne și au putut să vadă cu ochii lor cum oamenii politici români, cu atâtea experiențe, tocmai ei nu știu să profite de ele. Ceeace se poate afirma este tocmai faptul că fruntașii de până azi, cunoscând realitatea, nu au știut ce să facă cu dânsa și că ei, adeseori, au confundat noțiunea realității cu aceea a realismului. Oamenii noștri politici în mare parte n'au fost reali, ci realiști și noi am voi ca aceasta să se schimbe. Și aici e deosebirea între noi. Și putem să ilustrăm la nevoie acest joc de cuvinte, când va fi vorba vre-odată de concepția practică a politicii sistemului vechiu.

De altfel o primă ilustrație în această privință ne dă »Drapelul« însuș în pomenitul sau articol.

Răspunzând la acuzația »Neamului Românesc«, că politica noastră oficială n'ar fi destul de vie, organul bănățean protestează că nimeni nu poate face mai mult decât este în stare și că »e porc de căne celce face mai mult decât poate«. Și dacă nu se poate face mai mult decât marele nimica, de care se dă zilnică dovadă, vina cea mai mare ar fi: lipsa de parale. Cetiți, mă rog, și vă pliroforisiți:

»...Oamenii mai au și alte ocupații decât a tot merge la adunări, a redacta și ceti manifeste... Noi nu avem o clasă de mari proprietari și rentieri, cari liberi de grijile luptei pentru pâinea de toate zilele, pot să se dedice în dragă voie politicii, fără de a le păsa, dacă această politică înghite moșie după moșie. Gentrymea maghiară ajunge la sapă de lemn, tocmai fiindcă s'a dedicat ăst mod vieții publice. Noi însă chiar de am voi, nu le putem urma. Afară de doi trei, n'avem pe nimeni ca să poată trăi numai pentru politică, feriți de orice grijă de gând pentru ziua de mâine. Mulți din ai noștri aduc jertfe peste puterile lor, desechilibrându-se în cele materiale în așa măsură, încât devin de-a dreptul o calamitate națională, căci sau pier de rușinea lumii, s'au nu le rămâne alta, decât să se salveze

pe sine și familia, acățând de cuiu prinții piile lor, ori trecând chiar în tabăra pe care au combătut-o atâtea vreme«...

Aceasta este concepția materialistă și economică, prin care vrea să motiveze eșecurile multe ale luptătorilor de astăzi. Aceasta este »pripceperea realității«, cu care se laudă. Pe cum vedeți, totul se rezumă în ideea: dați-ne bani și vom face minuni!

Să ne fie îngăduit a califica acest mod de a vedea, drept o politică de burtă-verde! Nu că nu ne-am da seama că o cestiune de finanțarea și întreținerea unei lupte ca a noastre există într'adevăr, dar că aceasta cestiune ar fi o piedecă esențială a progresului nostru, contestăm categoric. Situația economică a poporului este destul de suficientă, ca în cadrele ei să se poată mișca liber în lupta de revendicare și dacă fruntașii lui ar avea abilitatea de a găsi mai multe resurse, cari astăzi sunt atât de înlesnite prin sistemele cooperative ale băncilor, această forță ar fi ușor de augmentat. Socialiștii sunt mai săraci decât noi și reușesc în acțiunile lor nu prin fonduri inepuisabile, ci prin căldura convingerii, prin căpeteniile lor luminate și prin o doză de entuziasm.

Ceeace spune »Drapelul« despre pierderea de moșii și despre »desechilibrarea« budgetului oamenilor politici sânt iarăș fantasmagorii. Nici Badea George de Băsești, nici dl Mihali nu ș-au perdut moșiile și nu cunoaștem cazuri, că cineva ar fi trecut în tabăra maghiară, deoarece l-ar fi ruinat politica naționalistă.

Nu, onorabile »Drapel«, nu trebuie să ne gândim meru la belșug de rentieri și la răsplata națională și să dăm această interpretare »realității«. Căci dacă vom aștepta până ce poporul nostru va poseda latifundiile și bogățiile câte ne-ar fi de lipsă pentru »Lupta« și am inaugura cu toții politica aceasta, că »fără bani nu ne putem mișca«, am ajunge la triste experiențe...

Și când vedem mărturisiri de o atât de burgheză sinceritate, când atâția inși cu

pretenția de fruntași pun mâinile în sold și ne răspund, ca »Drapelul«: »Dacă nu-i cine să facă și sânt așa împrejurările că nu se poate face mai mult, ce să faci? sau dacă se stăruie meru că, fără fonduri, nu se mai face paradă națională, — nu-i așa că ivirea noastră în contra acestor nefaste tendințe și propovediri este cel mai normal fenomen posibil? Nu-i așa că unei concepții materialiste se opune în mod fatal una idealistă? Nu vă supărați! Cu sau fără voia dlui Braniște, izbânda va fi pe partea noastră.

Limba românească în școlile din Basa abia. Amendamentul propus în Duma rusească, de deputatul Gaikin în favoarea limbii românești din Basarabia a fost respins de Dumă cu o majoritate numai de 8 voturi: 151 au votat pentru amendament, 159 împotriva lui. Cercurile moldovenești din Basarabia socotesc, totuș, reușita morală mare: aproape jumătatea Dumei a votat pentru limba românească.

Despre votare »Agenția din Petersburg« comunică următoarele:

»Au vorbit în contra limbii moldovenești, basarabeni Crupenki, Soltoz și preotul Ghegecki, cărora le-a răspuns, între alții leadarul social democrat Gh. Ghegeckori, care a spus: »Ghegecki n'are dreptul de a vorbi în numele poporului moldovan, anume că poporul nu vrea limba lui în școli deoarece el e în slujba dicastei Crupenki și el e un renegat, un trădător al poporului. (Mare zgomot la dreapta. Scandal. Președintele părăsește tribuna. Ședința se ridică pentru o jumătate de oră, după ce președintele propune Dumei excluderea lui Ghegeckori pentru trei ședințe. Duma îl exclude pentru o singură ședință.)

Apoi în punctul legii despre limbă, modificarea cerută de Gaikin e respinsă cu o majoritate de 8 voturi (toți votanții fiind 310), cari sânt tocmai voiturile celor 8 deputați Basarabeni.

Ședințele camerei. Cel din urmă orator al ședinții de ieri a fost deputatul român d. Dr. Ștefan C. Pop. Dsa a declarat că refuză proiectul de indemnitate, de-

gint, sfinți cu nimburi prea luminoase și cu tonuri făurite din nestemate.

Nici biserica cea de toți laudată și fără păreche în mărime, frumusețe și măreție; nici basilica San Pietro din Roma nu te mișcă, nu te captivează, atât de mult, ca domul din Veneția.

Căci îngrămădire prea mare de aur, che-narele bulgărite arabescurile fantastice și saltimbance și alte atâtea nimicuri artistice și drăguțe, de ce îți pot aduce aminte decât de deșertăciunea noastră lumească?

Și plimbându-te prin biserica aceasta luxoasă, te într-bi, cu buzele înmărmurite și cu sufletul sceptic și rece: De ce prețul atâtor pâni, îngrămădit într'un munte de aur, când în lumea aceasta e atât de neagră mizeria?

Când scriu acestea, mă gândesc la cei patru apostoli uriași de pe cupoza bazilicei, apoi la apostolii pictorului Smigelschi, din catedrala din Sibiu, și din o nouă biserică de pe valea Murașului, pictată tot de dânsul.

Câtă deosebire în fața apostolilor lui Michel Angelo, câtă sănătate, câtă putere de viață, cum se vede circulând sângele roș prin vinele bolite, groase.

Iar apostolii dlui Smigelschi, oameni trudiți, răpuși de trudă, cu umerii obrajilor împungând fața încrețită, veștețită, cu ochii mari, negri, blăjini, plini de desnădejde, investmântați cu un vestmânt negru, acești oameni simpli, necăjiți, te mișcă, te înfioară și te cutremură, apoi te înduioșază până la lacrimi, te urmăresc pretutindeni, nu mai puțin decât apostolii maistrului Angelo.

Câtă deosebire între Isus din »Judcata cea de pe urmă«, din capela Sixtină, ce înfiorător e acesta,

cât de răsbunător, e par'că e un Iehova vajnic, și ce blând e un Isus din un fresc bizantin de-al lui Smigelschi.

Fără îndoială nu poate nimeni compara pe acest din urmă nici cu cel mai inferior pictor clasic, de cum cu Angelo.

Dacă am ținut să fac o asemănare, voiam să arăt prin aceasta, cum aria bizantină fie ea redată cu mult mai inferior celei clasice, ne poate mișca, încâzi și entuziasma, sufletele noastre românești tocmai ca și o pânză de-a maistrului maistrilor.

Și dl profesor-pictor, Smigelschi, face foarte bine când se inspiră din arta bizantină.

A dibuit și dsa la început până să ajungă la adevărata cale. Ca profesor de desen a unui liceu de stat, pare-mi se din Elisabetpoie că năchibzuintă din partea dsale, cât și din partea liceelor noastre, că nu-i dau leafa convenită și dorită de dânsul, — a aranja din an în an câte-o expoziție improvizată, din lucrările dsale, prin cele două centre românești, la Sibiu și Blaj.

Cine avea un dram de simț artistic, putea ușor să întrezărească, încă din încercările acelea, unele naive, — pe artistrul de astăzi.

De-atunci dsa s'a pus serios pe studiu, a fost mai de multe ori la Roma, a studiat pictura clasică și bizantină, și dacă va mai studia nițel și de aici înainte tot așa de serios, cu timpul va ajunge la o perfecțiune desăvârșită.

Cele 4 frescuri »Nașterea«, »Răstignirea«, »Învierea« și »Înălțarea«, cari le-a pictat în noua biserică din Tâmpăhaza, biserică edificată din dania Prea Sfinții Sale Dr. Dimitrie Radu, episcopul unit al Orăzii-Mari, — felul cum ne-a redat

acestea 4 frescuri, e o chezeșle, că dsa poate și mai mult.

În aceste 4 frescuri, în cari și-a concentrat toată puterea măestrii, și a fărîmat tot sufletul lui de mare artist.

Cel mai artistic lucrat e frescul: »Nașterea Domnului«. Cum vom vedea mai în jos, în ele o creație ce-a trecut prin prizma miștii d-sale, iar nu copil sarbede, strănii, după anumiți pictori bizantini.

Pe un fond mohorit, (ceru!) întunecat, o îngrămădire de pietrii; o peșteră, iar în deschiătura neagră a gurii ei, se văd licărind ochii blăjini a dobitoacelor ce istovite își întind grumazii săi prindă un fir de ogringă din eslea, ce cine știe de când n'a văzut fin. Lângă ele șade Maria ruptă de oboseală, de groaznicile dureri și chinuri, pe cari le știe înțelege singură mama trecută prin naștere, — cu ochii înrouați, îngândurată ține de subțiori întruparea poruncii sfinte a Arhanghelului, pe pruncul golaș. La spatele ei s'a bătrînul Iosif, tăcut, sub povoaara necazurilor de tată al familii, din expresia feții se vede înviorat pe o clipă, când blândul Nazarinean tremură molatic din brațul de spumă.

În genunchi, de-a stânga lor stau cei trei crai: Balthazar, Melchior și Gaspar.

Iar la dreapta sânt 4 păstori, cari au grăbit și ei să vadă m'nunea sfântă.

Un naiv, sau mai bine, un neubitor de pictură îl privește de mântuială, și trece grăbit în pripă, fără să poată pricepe cătuși de puțin, fără să citească în magii biblici, pe trei dintre cele mai marcante, mai strălucite figuri din trecutul îndepărtat și zbuciumat al neamului nostru

oarece nu vede nici o schimbare în sistemul guvernamental. Acest sistem a rămas tot cel din trecut. Pentru a ilustra imoralitatea sistemului a citit faimoasa scrisoare a lui Baksay, comandantul poliției din Orăștie, scrisoare în care acest reprezentant tipic al sistemului actual face deputatului Farkas propoziții pentru prigonirea alegătorilor români.

În ședința de azi, deputatul Orăștiei Farkas Pál a încercat să răspundă discursului rostit de dl Șt. C. Pop, luând în apărare autoritățile administrative și jandarmeria, afirmând că agitatorii sânt de vină la toate. Așa, spre pildă, în cercul Orăștiei în curs de 2 luni s'a organizat agitația cea mai sistematică.

Dr. Teodor Mihali: Asta-i calumnie! (Sgomot. Președintele chiamă la ordine).

Discuția indemnitați se va continua și mâine.

Scene furtunoase în Reichsrath. Din Viena se anunță că ședința de ieri a Reichsrathului a fost din nou teatrul unor scene extrem de furtunoase. Otororii creștini-sociali și social-democrați au ajuns la încăierare, atacându-se reciproc cu pumnii. Ședința s'a terminat numai târziu noaptea, după o discuție de 16 ore.

Raportorii parlamentari ai ziarelor au hotărât să nu mai publice rapoarte despre ședințe cari vor dura peste orele 6 d. a.

Declarațiile dlui Dr. I. Mihu.

— Voci de presă. —

Sub titlul «Și va sosi pînă la vremea» «*Liberatarea*» din Orăștie publică, la loc de frunte, următorul articol:

«Publicăm mai jos mărturiile pe care le a făcut dl Dr. Mihu înaintea unui redactor al «*Tribunei*», despre părțile ce și-a căștigat în firul desbaterilor ce a avut asupra așazisei «*Impăcării*» între Români și Unguri.

Nu vom lua în cumpănire și judecare toate părțile, foarte interesante și pe alocurea strigătoare de însemnate, din mărturiile dlui Dr. Mihu, — vom avea prilej a o face și asta. Azi ne oprim la un singur punct din aceste mărturisiri.

Dl Dr. Mihu spune într'un loc:

După ce ai privit mult, foarte mult, pe craiul cu barba stufoasă, de argint, pe cap cu o coroană, — curat coroana de oțel a României, — în clipă tresari cutremurat și-ți zici în gând: Eu am mai văzut undeva pe acest moșneag, blând! Da! Avea el e *Mircea Bătînu!*

Și acum în repeziunea fulgerului îmi trece prin mînto toată viața lui vijelioasă plină de eroism și izbânde.

Văd cum calcă în picioare vrășmașa semilună, văd Pașa ce întrebă sfidător, disprețuitor și sarcastic: «*Tu ești Mircea? — Da împărate!* — *Și ai venit să mă-ți închini?*»...

Și iată îmi răsare alt chip sfânt, în fața mea văd pe maestrul cuvintelor de mai sus, văd pe marele Eminescu. Vedeti cum un penel maestru ne poate îngrămădi comoara istoriei, luciferii literaturii noastre într'o pictură murală, într'un fresc, ce reprezintă un act sfânt. Al doilea crai e *Mihal Vodă Vităzul*, iar al treilea *Ștefan-cel Mare, Domnul Moldovei*.

Iar păstorii, ce au venit și ei la minunea nașterii, nu sânt păstori jidovi, cu bâte încârligate la capăt, cum de pildă sânt la *Botticelli Fra-Angelico, Veronese* etc., ci ei sânt ciobanii noștri din munți, cu măciuca întiorită, românească, înțeleștată între degetele osoase, cu pletele lungi,

...cu sânt tare încredințat, că încercările de pace sânt sincere și serioase, pentru că: o împăcare cu Români este cerută cu tărie de cele mai mari trebuințe ale statului ungar și ale Moraviei!.

De multe ori am întâlnit oameni cu priviri scurte în politică ori în rosturile luptelor pentru viața a popoarelor, oameni ce se dau ușor des-nădejdi, — cari ne ziceau: «*Mai au oare, oameni buni, rost sbaterile noastre contra puterii politice maghiare? Nu vedeți că aceștia au mână slobodă să facă cu noi ce vreau? Dacă o mai duc așa 50 ani, ne-au topit!*»

Și totdeauna le-am zis: «*Gândi-ți cineva, frate, încă în 1905, că absolutismul cel de o mie de ani din Rusia să fie așa aproape de sfârșit? Doar era în zenitul său! Și ce se întâmplă? Veni un trăsnet colo departe în Răsărit, ridicarea Japoniezilor, și puterea rusească fu chemată toată acolo și poporul de acasă, care de mult cerea schimbarea vechilor stări de lucruri, să pută mșca acum mai ușor, și 2 ani urmă acela ce nu nădăjduia să urmeze nici în două sute: absolutismul se prăbuși, și răsări ca din pământ noua cetate a libertății cât de cât, duma (dieta) rusească, care de nu venea marele trăsnet din Răsărit, nu o vedeau în Rusia nici nepoții nepoților noștri!*»

Cine mi spune mie că nu o să vie — ba sufletul îmi spune că negreșit are să vie! — așa o clipă hotărtoare, și pentru noi popoarele sub jugate din Ungaria? Că vine azi, că vine mâine, nu știu. Dar are să vină! (O cobo prevestitoare a unei astfel de clipe, nu trecu oare peste noi în zilele zgomotului de războiu cu Serbia?)

Pentru o astfel de clipă, care poate prefăce totul în viața noastră de popor, trebuie să înținem noi sufletul în popor! Să-l facim să creadă în venirea ei! Să o aștepte cu inimă hotărîtă, bărbată!

Că acea clipă să nu aște un popor cu sufletul putrezit, rulat, zdrobit, de care să nu mai poți avea nici un folos!

Dacă eu altceva nu știu din politică, decât atât, și slujesc acest lucru: ținerea sufletului bun în popor pentru ziua când va bate și cîșul norocului lui: totuși știu mult și am un rost!

În vorbele dlui Dr. Mihu: că deja o împăcare a Ungurilor cu Români, este cerută cu tărie de trebuințele statului ungar și a împărăției peste tot!, — vedem o consistență a credinței care ne călăuzește pe noi în toată lucrarea noastră! Da, nu e fără rost această ținere a inimii bune în poporul român dela noi! Că de acest popor va mî avea încă odată lumea și fără lipsă! Și atun i

răteazate, cu trupurile subțiri, mlădioși, istoviți de trudă, cu cămeșile până în genunchi, în spate cu țindre ardelenesești, cu zechi din Bucovina, cu zăbun ca în Basarabia, iar în păstorul ce stă în genunchi ținând în brațe un miel, vezi par'că pe cel ce n'a mai putut suferi rușinea veacului, ci în primăvara anului 1907 și a răzbunat amar, strigând sfășietor:

— «*Sânge! Doamne sânge, căci sângele în-grașă!*»

Admirabil sânt prinse în fețele acestor păstori toată truda, jalea și amarul neamului nostru tăiat în patru, ca astfel mai ușor să l răpuie cnuta Muscalului, lăcomia Ungurului, pe Bu ovina, perfida dragoste împărătească, iar acasă în România să se sfășie frate pe frate.

Frescul «*Răstignirea*» încă e redată foarte mișcătoare, privind-o câteva minute fără să vrei îți fu ă lacrima milei și durerii, față de Cel ce se chinuie pe cruce.

Fondul este o mare de beznă, în care stă încremenită luna îmbrăcată în sânge, soarele întunecat la față, apasă toate, apasă greu, ca greutatea de plumb pe umerii Golgoetei.

el să fie treaz, și să și știe cere răsplata pentru lungile suferințe și nedreptăți ce a îndurat!

Românel Nădăjduște. Nu te frânge cu sufletul. Ține la tre și la ce e al tău, — că vei ajunge tu încă a avea preț, — mare preț!

«*Drapelul*» din Lugoj apreciază declarațiile dlui Mihu în următorul articol:

«*Sperăm, că acum se va face deplină lumină în chestia tratativelor de împăcare, cari par a fi neliniștit pe unii din celce se plac în rolul a adormeca necontentit tot felul de «*tradări*».*

La alt loc al foil reproducem deslușirile date de dl Dr. I. Mihu în formă de interview acordat unui redactor al «*Tribunei*», deslușiri, cari așeză întregul chestiune în lumina adevărată. Din aceste poate vedea și stimabilul nostru «*Neculai Burducea*, cât de lipsită de orice temelie este născocirea, ce o înănuă partidului național, că ne găsim în tratative și nu putem începe nimic până ce nu isprăvim».

Aici nu e vorba de «*tratative*» între guvern și partidul nostru național și cu atât mai puțin poate fi vorba de vre o opăceală a partidului național din cauza acestor preținse tratative, ci este vorba de o misiune specială a dlui Dr. Ioan Mihu, care și până acum a observat o anumită rezervă față de acțiunea partidului național român, după cum o și spune dsa fără încunjur în interviewul din chestie.

Prin această misiune a dlui Dr. I. Mihu nu s'a impus nici o rezervă partidului național român, tocmai precum nu și-a impus nici guvernul nici o rezervă. Ambele părți su fost pe deplin libere. Dovadă, că pe timpul când își făcea dl Dr. I. Mihu demersurile, și a dat gata guvernul proiectul său de lege asupra procedurii civile, la care n'a făcut seamă nici de cele mai rudimentare condiții ale unei «*indulciri*» a raporturilor dintre politica de guvernământ a țării și politica națională a Românilor.

Atât în chestia preținsei opăceli a partidului național român! Celce nu vede nici acum limpede, acela nu-l va ajuta nici, cel bra păinie de la Norimberg

Să revenim însă la esență, căci aceasta este cu mult mai importantă decât toată gimnastica de vorbe a «*cohortei*», care caută azi necontentit nod în papură.

Situația e împede.

Actualul guvern a voit să cunoască exact și în detalii toate acele condiții, dar a căror împlinire s'ar putea cu drept cuvânt aștepta o apropiere între politica de guvernământ a țării și politica națională a Românilor.

Dar ea nu se mișcă, ea își ridică tot mai spre slavă creștetul ei chel, în care stă înțepenită crucea și pe ea prototipul blândeții, seninătății și a bunătății. Și tot odată mai vezi întrupată în «*Res-tignirea*» aceasta, mulțumita recunoștința, ce și-o dă omul, după ce odată tu i-ai făcut numai bine în toată viața ta...

De cruce s'apropie pe rând 4 maice călugărițe, căci așa le sânt vestimintele, s'apropie cutremurate și cad în genunchi sânt minorositele, celea 4 Marii, *Mama lui Isus*, (*Mater dolorosa*) *Magdalena din Magdala* (*Magna peccatrix*) *Maria din Samaria* (*Mulier Samaritane*) *Maria din Egipt* (*Aegyptiaca*)

Iar pe urma lor păsește gârbovit bătrânul Iosif, un legionar, un tip de ironie, cu ochii vicleni, întrebă zimbînd sarcastic, trăgînd vestimântul lui Isus: Dacă-i Dumnezeu de ce nu se coboară de pe cruce?... Și fața legionaru ui să luminează de un zîmbet satanic, iar Isus fără a-l lua în seamă întrebarea, întoarce privirea rugătoare spre cruce și murmură par'că:

— Doamne iartă-l, că-i smintit și nu știe, ce grațieste!...

Te impresionează, foarte mult și celelalte două frescuri «*Invierea*» și «*Înălțarea*», despre care voi scrie cu altă ocazie. *A. Maiot.*

Ozillér Imre
mare prăvălie în Oradea-mare-Nagyvárad.

Recomandă on. prioți, învățatori și publicului încligent următoarele mărfuri din prăvălia sa: **materii de modă femelască, mărfuri de modă bărbătească, pânze, albituri, trusouri pentru mirese, covoare, perdele japone, învățatori pentru păstori și măsărie, ciocapi, mănuși, îmbrăcăminte de desubt sistem Jäger, specialități de lucru: i de mână, etc pentru brodat și împletit, mărfuri de piele și oțel, mărunișuri.** — Pachete e postale peste 20 cor se expediază francate.
Asortiment bogat! Prețuri ieftine fixe!

Că ce a indemnizat guvernul la scesia este altă chestiune, asupra căreia se poate discuta. Noi constatăm numai faptul și constatăm mai departe că ministrul prezident l-a rugat pe dl. Dr. I. Mișu să-i prezenteze aceste condiții în formă potrivită, fără de a se obliga în nici o direcție și prin urmare și fără de a obliga pe cineva în vre o direcție.

Aceasta a fost misiunea dlui Dr. I. Mișu. Și trebuie să adăugăm îndată, că această exmitere a dlui Mișu a produs în cercurile românești cea mai bună impresiune, căci dl. Dr. I. Mișu este bărbat nu numai cu trecere în toate cercurile românești, ci și investit cu toate acele calități intelectuale și morale, care a priori ne-au garantat că din mâinile dlui Dr. I. Mișu va primi guvernul un operat serios, lucrat cu chibzula și pricepere, în toate privințele.

Dl. Dr. I. Mișu a acceptat misiunea, a alcătuit operatul și încă în luna Septembrie l-a transpus la locul de destinație.

Cu aceasta s'a terminat deocamdată acțiunea dlui Dr. Mișu, la care numai într-ată vine în considerare și partidul național român, într-ată dăa palat de a-și încheia operatul, a căutat să fie orientat și asupra modului de vedere al bărbatilor conducători ai partidului național român să urmărească cu luare aminte misiunea dlui Dr. I. Mișu în toate fazele ei.

Astăzi este și soarta operatului dlui Mișu pe cântăreț. Guvernul, deși n'a abzis de nădejdea a ajunge la o înțelegere în chestia națională, nu a acceptat nici ca bază a discuțiunii operatul dlui Mișu. Cel puțin așa înțelegem noi pasajul din chestiune al interviewului.

Prin aceasta a ieșit și dl. Dr. Mișu din obligațiune față de guvern. Că ce va face guvernul, nu știm și nu ne privește deocamdată.

Aceasta e faza actuală a chestiunii.

Dl. Dr. Mișu atinge însă și alte chestii, anume enumeră taxativ acele condiții, pe cari le crede d-asa — să băgăm bine de seamă, dl. Dr. Mișu și nu guvernul! — ca indispensabile, ca peste tot să poată fi vorba vreodată de o înțelegere în chestia națională, între politica de guvernament și partidul național român.

Aceasta deși e o chestie pe deplin lipsită astăzi de orice actualitate politică, dar totuși este atât de importantă, încât merită a fi discutată, pentru a se lămurii cel puțin în teorie, că peste tot poate se pune partidul național român pe baza arătată de dl. Dr. Mișu și dacă da, între ce condiții o poate face aceasta.

E o chestie pur teoretică astăzi, fără nici o actualitate politică, dar tocmai de aceea este potrivită a fi discutată aici, căci — dacă nu înțelegem rău interviewul — tocmai aceste principii ale dlui Dr. Mișu sunt acelea, la cari face aluzie, când spune că n'a putut ajunge de acord cu unii membri marcanți ai partidului național român.

Și noi așa credem, că dacă nu alta, apoi importanța personalității dlui Dr. I. Mișu, ne impune a discuta aceste chestiuni, spre a pегăti prin desbaterea publicistică opiniunea publică românească pentru aceste, căci fără o asemenea pregătire cu greu va putea hotărî partidul național român, fie într-o parte, fie în alta, când vor deveni aceste chestiuni și politicește actuale, ceace nu pare exclus, după cele ce se pot înțelege printre șire din interviewul dlui Dr. Ioan Mișu.

Fără de a prejudeca poziția ce o va lua partidul, la care șinem necîntit, voim să ne luăm și noi partea din această desbatere teoretică.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Scrisoare din Budapesta.

Un fenomen trist. — »Contra manifest.

Budapesta, 31 Decembrie.

Un fenomen neobișnuit să observă în sânul studențimii noastre, fenomen care umple de grijă sufetele oamenilor de bine și caracterizează mentalitatea tinerimii crescute în școli străine, cu limbă și obiceiuri deosebite de modul nostru de a fi.

Eram adică îndată să vedem tinerimea eștă din școlile medii și ajunsă în valurile vieții libere de universitar, în fruntea tuturor mișcărilor culturale și a tuturor pornirilor spre dezvoltare, dornică de progres și mândră de a săvârși fapte frumoase. Eram obișnuiți a privi cu drag acești novici în viața văluroasă, iubeam căldura aprinsă, focul discuțiilor și idealismul curat, neatinș de sufletul geros al decepțunilor, căci în naivitatea ceia sfântă cu care vedeam că cred totul, întrezăream curățenia sufletului neatinș de modernismul bolnav, ce caracterizează mare parte a locuitorilor capitalei...

Eram îndată să-i vedem ce-i dădă între membrii societății, sfiloși, modești uneori, alte ori gurălivți, aprinși în apărarea ideilor, dar totdeauna simțind setea de a se adăpa din apele vieții românești, totdeauna purtând o ușoară umbră de dor după viața românească depărtată...

Și era firesc așa... Răpiti de setra după cultură, ei s'au despărțit de viața lor adevărată, ei erau erau aruncați dintr-o dată în mijlocul unui val furtunos, în involburarea unei noi vieți, străină vederilor, străină sufletului, cu scilpirl ademenitoare, cu ghimpi ascunși, cu dureri și prămil tănuite...

Sufletul lor simplu e răpit o clipă de vârtej și bubăciți de vraja nouă, inimile lor uită o clipă să bată, dar numai o clipă, căci cea următoare i-a trezit... S'a redeșteptat sufletul lor (ărănesc... hrănit de iluzii, în lumea de basme a vieții simple dela poste de codrii, și l-a mântuit...

Acesta era novicele de ieri — rămas tot fu al naturii în suflat, țaran simplu, curat în porniri, necontagiat de boala unei pseudo-culturi... Fondul curat românesc, ori prin câte schimbări l-ar fi trecut intelectul, rămânea neatinș și firește, se cizna cu modul deosebit de a trăi al orășanului. Iar din conflictul acela rezultă totdeauna tinerul conștient.

Azi? Azi cultura străină din gimnaziile — obiceiurile ce se infiltrează pe neobservate în cursul școlii opt ani te fac mai puțin scrupulos, te fac să simți mai puțin lipsa unei creșteri românești. Hrănit cu povești false — despre trecutul și dătinile noastre, încetul cu încetul tinerul vede în român un popor mai pe jos de fiul lui Arpad; în cântecile noastre o vălcăreală... și în urmare nu mai simte lipsa de a cetii și de a vorbi în limba mamei.

Acest tinar nou, creatură a sistemului își va vorbi într-o limbă pișgăiată, într-o românească cu neputință și va fi aproape indolent în chestiuni de naționalism, va fi un tip în care ușor poți recunoaște pe împăcitorul de mai târziu, pe slujitorul tuturor guvernelor.

E un om răcit acest fiu de român, părtaș al unui gras stipendiu românesc, în schimbul căruia nici limba mamei și nu vrea să o învețe, ci într-o elegantă și răstăită ungurească... își bate joc de «valahii proști» și se căculește rușinos la jidănași luați drept fii și nepoții de-ai lui »Tuhutum«... al viteaz...

E un fenomen trist o boală dureroasă ce se incubă tot mai tare între noi... Nu-i mirare că dintre acești tineri nu-i unul să se înscrie din indemn propriu la societate...

Și sânt mulți — dintre novici în șirul acestor fel de Români.

Apropo! Totuș sânt elemente folositoare acești tineri! Cum? Foarte simplu! Din șirul lor se recrutează ascultătorii cei mai diligenți ai lui Șeghescu... Ei sânt ceice pleacă capul convinși despre fiecare definiție profundă a savantului.

Ei sânt cei cari cântă cuvioși în corul bisericii sub președinția și mai cuviosului domn Birău — ei sânt ceice se alipesc cu drag de prea iubitul lor conducător, făcându-i ovații de călduroasă simpatie, ei sânt ceice aclamă apoi într'un singur glas înfocată vorbire naționalistă, în care se face amintire de lucrarea »unei modeste persoane«, de »stăruința în viitor pe calea apucată de a apăra cinstea bătrînețelor și ideilor partidului național etc.«... și în urmă tot acești tineri, compatrioți cu sus numitul, închină în sănătatea sârbă-oriului — și subscriu gentil »contra manifestul«...
A. Munteanu.

Alegerile congregaționale.

Volnicii în Solnoc-Dobăca.

Din Lăpușul unguresc ni se scrie:

În 28 l. c. s'au ținut și la noi alegerile municipale. Rezultatele sânt nefavorabile pentru noi. Mulțămia indiferenței obicinuite ce purtăm pentru afacerile noastre comitatense, cei dela comitat ne-au făcut o arondare cât se poate mal blestemată a cercurilor, cu intenția de a zădărnici de cu vreme orice luptă națională pe acest țărâm!

Nici Andrassy — contele negru — n'ar fi putut să iscodească o împărțire atât de infamă și răutăcioasă al cercurilor electorale, cum ne au făcut o eghemonii comitatului nostru, crezând că prin decentralizarea comunelor noastre ne vor curma și pofta de a cerca o luptă, în scopul de a ne asigura locurile cuvenite în congregația comitatensă. E o batjocură și o sfidare directă a celui mai elementar drept cetățenesc, să rupi comune întregi dela centrul cercului electoral, ațurându-le unul alt cerc, care zace la 20—30 chilometri depărtare! În chipul acesta comitatul nostru sliște pe alegători să treacă prin 2—3 cercuri electorale, până să ajungă la urnă. Cei din imediata apropiere de centrul unui cerc electoral sânt nevoiți să plece dela ei de acasă — unde așderea se aleg membrii — cu 2 zile înainte, ca să poată ajunge la centrul cercului lor.

N'am de cugst să vă descriu stările mizerabile dela noi, fiindcă scopul adevărat al scrisorii mele e să vă comunic, pe scurt, o mișcare fără seamăn, ce s'e comis cu prilejul alegerii municipale dela Mașca,

Siguri de isbândă, neturburați de grăjile vreunei lupte eventuale, soasese comisarii alegerii. Pretorele Bărdy — un șovinist incarnat — cu împănății pizitorii ai ideii de stat după sine, întră în cancelaria comună. Aici dau cu ochii de dnii advocați din Lăpușul unguresc, Dr. Gavril Buzura și Dr. Ioan Olteanu. Pretorul meu schimbă la fețe, se simțise pare-mi se cam jenat în tovărășia neașteptată al advocaților noștri. La aparență făcea ch'ar și giume. Abia într'un târziu băgase de seamă, că curtea cancelariei se umple de alegători, Româniși obosiți de greul drum ce l făcuseră pentru cinstea și salvarea cauzel românești.

Siguri de reușită, Români noștri priveau cu încredere la conducătorii lor, par că le ceteal din ochi vorbele »lasă numai pe noi!« Li trecuse de șagă pretorelui! Zi g'ea pentru »Măria Sa«. Afurisiți aștia de fișcali! Încercările de pace nu duc la rezultat. Advocății ținesu cu încăpăținare la dreptul lor. Lupta deci e de neînconjurat!

Se începe votarea. Se parnesc stăfetele, curierii călări alcargă după alegători. E cătră amiaz. Naționaliștii conduc. Începe o goană nebuună după voturi. Un țaran de al noștri zămbește șiret advocatului Dr. Olteanu și-i spune cu îndestulare. »In tot răul este un bine, domnule, dacă ne o împrăștiat așa rău, nici culege nu ne poate!« Și avea dreptate Românul. Ai noștri votau mereu, erau ai noștri, chiar și primarii și jurații, cu foarte puține excepții: Nu pot să las neamintit pe fruntașul nostru țaran din Brebeni, Demetriu Medan, care condusesse peste un deal, prin ză-

Dési Mór

CLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

... până în genunchi, un frumos grup de alegători credincioși partidului nostru național. Laudă și cinste acestui brav și neînfricat fiu al neamului!

Văzând domni, că la luptă dreaptă nu pot sta, și lista națională lese învingătoare, au recurs la o mișcare fără seamăn. Avesm îndărăpt două comune exclusiv de ale noastre, cari puneau capac pottelor domnești! *Președintele alegerii declară, că listele alegătorilor din acele comune lipsesc cu desăvârșire, fiindcă notarul a uitat să le pună la dispoziția comisiei.* Neputând deci să constate identitatea și dreptul alegătorilor, suspendă alegerea și o declară de invalidă!

În forma aceasta au crezut, că s'a zăbăvit afacerea până una alta! Alegătorii noștri erau înfrunți de așa procedare, bun! însă cum sunt bietii noștri Români ziceau «nici un necaz nu e, de ce s'au temut tot nu scapă ei!» Au plecat acasă cu propusul, că dacă o fi lipsă vin ei și de două ori alăția!

Nu s'a dat deci și nouă prilej, să ne curoștem vechii și să vedem sinceritatea cu care de atâtea ori se laudă! Fie însă siguri, că nu astfel se tratează cu reprezentanții unui popor conștient de valoarea și drepturile sale. *Ne vom răfui!* Sunt convins că agiii noștri conducători, vor ști să găsească ac de cojocul ce l poartă!

E datorința poporului acum, să urmeze cu drag și încredere pe neînfricții săi conducători, și sper că așa va fi!

Relu.

Alegerea din Agriș.

Ni se cere publicarea următoarelor: Onorată Redacțiune! În numărul 247 al «Tribunii» d-nii preoți din Agriș, Romul Motorca și Oheorghiu Papp, răspunzând la cele scrise de «un alegător», îmi aruncă mie învinuirea gravă, că lista națională a căzut din cauza înutei mele la compunerea listei de votare.

Mărturisesc sincer, că n'am putut presupune din partea d lor atâta îndrăzneală, ca să lovească atât de brusc adevărul în față!

Sînt acum șase ani, când i am ales noi ca membrii la congregație, fără ca d lor să fi câștigat în comuna proprie nici 20 voturi; iar acum trei ani nici măcar unul singur. Unii susțineau chiar că nici domnii preoți n'ar fi votat cu noi, iar la această convingere au ajuns alegătorii, văzând, cum preoții își petrec deabinele eu jldanii de acolo, în localul casei comunale, lăsând oile pradă pe mâinile prietenilor lor! De aici hotărârea tuturor alegătorilor din celelalte comune, de a nu mai candida pe viitor pe nici unul dintre preoții comunei Agriș. De aici omîțirea lor din lista națională. Căci în caz contrar, chiar dacă cursul alegerii era legal și normal, totuși rămâneam în minoritate. De altcum înainte de compunerea listei noastre am avut informațiunile, că d-nii preoți din Agriș sunt suscepti în lista oficială.

Dintre cele scrise de domnii preoți numai unicul adevăr se cuprinde: d lor n'au contribuit cu nimic la căderea listei naționale. Acesta e un adevăr, care nimenea nu-l poate contesta și eu îl subscriu cu ambele mâni. Din «un alegător» a riscat această afirmație. Pentru că d nii preoți, în afaceri de natura aceasta, nici nu înmulțesc, nici nu împărțesc. Aceasta a recunoscut-o chiar și dl preot, Papp, când am conferat cu mai mulți inteligenți de acolo în cauza alegerii de deputat dietal. Și d-se a zis: «dacă stăpânirea va umbra cu bani, noi nu ducem nici un vot; iar dacă vor fi alegeri libere, vom duce jumătate din alegători, iar cealaltă jumătate va merge cu notarul!» Deci e evident, că d lor n'au contribuit la căderea noastră, ei numai s'au înghimțat la carul contrariilor noștri politici în calitate de preoți români ge. orientali!

Tot neadevăr e și afirmația, că n'am fi cotiferat de loc cu dl preot, George Popescu, din Musca. Binevoii, a l întreba încă odată!

Iar afirmația neprecugetată, ce o fac la adresa alegătorilor gășeni, trece peste o simplă îndrăzneală. E o afirmație atât de riscată, că apare înaintea omului serios ca o nemai pomenită insultă! Căci, pentru Dumnezeu, să te atingi de conștiința bietului alegător, în care ciocotește nedreptatea îndurată și care a venit din depărtare, călcând tina străzii Agrișului din răsărit până în scăpătat — e ceva nespus de grav, e ceva revoltător! Au trecut vremuri grele peste capetele lor, fiind ispliiți cu bani și înfricai de altă parte și totuși nu s'au sbătut din calea dreaptă. Să facă aceasta acum, când nima nu l a silit la aceasta? Ce ironie! Va să zică, gășanul s'a dus la Agriș, să voteze cu lista oficială, unde sînt închipuiți și preoții: Motorca Romulusz și Papp Gyögy. Dar de când aceasta dragoste între dvoastră și gășeni? Au doară dela alegerile trecute, când vă căraiau și chiar...? Ferească vă Dumnezeu bunul de dragostea lor, să nu vă strângă la plept cu focul dragostii lor!

Și totuși au curajul, să susțină în public: «Dacă după zisa alegătorului nostru au votat 85 pentru lista noastră (oficioasă), restul de 70 voturi de cine s'au dat? De cine? D'apoi dvoastră trebuie să știți, care ați stat sub dărma votării în localul de votare, lângă masa plină. Noi ce știm e, că din cei 85 alegători gășeni cel puțin 78 sînt gata în tot momentul, a depune jurămînt, că au votat cu lista națională. Și apoi cu suflet liniștit faceți aceasta întrebare? Se poate?»

Domnii preoți au avut intrare liberă, în localul de votare, liberă a fost intrarea tuturor, căși au votat cu lista oficială. Intrarea noastră în localul de votare se făcea în forma intrării oilor în strungă. Așa l că și dvoastră ați văzut aceasta? Al lor la căldură, iar al noștri în suraz de frig în stradă. Și dvoastră nu lați văzut pe freastră? Bărbați de încredere s'au pus fără știrea și învoirea noastră. Și nici despre aceasta n'ați avut nici o cunoștință? Votarea s'a început cu agrișeni și nu cu cununa cea mai îndepărtată, iar cu 80 alegători agrișeni a fost votarea până la 1 și 1/2 p. m.

Și dvoastră n'ați văzut și n'ați înțeles aceasta trăgănare? Iar când plăieși aduceau câte un agrișan, votarea cu cei din alte comune se întrerupea și primea votul agrișanului. Și dvoastră n'ați văzut nici aceasta? Votarea s'a încheiat la 3 și 1/4, lipsind de vot pe toți alegătorii (96) comunei Maderat, iar din comuna Musca au votat numai 11 din 64 prezenți. Și nici în acest caz n'ați văzut și n'ați înțeles nimic? Iar dacă ați văzut și înțeles, pentru ce n'ați protestat și pentru ce n'ați rupt momentan legăturile de fraternitate? N'ați făcut-o? Atunci cum stăm cu proba de 16 graduri în luptele pentru cauza neamului, la care vă provocați?

Și apoi încă o vorbă. Dacă noi, cari am compus lista, am greșit, ori chiar am fi păcătuit, este aceasta motiv suficient, ca dvoastră să treceți în tabăra contrară, lucrând contra intereselor unei națiuni, cari v-a crescut și susține? Pe cine credeți dvoastră atât de naivi?

Mai bine și mai cinstit era, dacă puneai cenușă pe cap, recunoscând păcatul, căci recunoașterea în sine e un semn de îndreptare: iar pe păcătosul îndreptat și Dumnezeu îl iartă.

I. Grosșorean.

Chestiunea Casinei române din Cluj.

În legătură cu recentul articol al d-ni Goga «Copiii nimănu!» primim următoarele:

Onorată Redacție,

În calitate mea de administrator al «Casinei» române din Cluj, mă simt dator a rectifica unele afirmații din articolul d-ni Oct. Goga publicat în «Tribuna» Nr. 240 sub titlul «Copiii nimănu!».

Aș fi dat publicității observările mele imediat, — dacă nu era la mijloc petrecerea tinerimii noastre, aranjată în favoarea «Casinei», pentru care învoiasem ajutorul obștei românești — și articolul din chestiune, fiindcă nu voiam să mi se atribuie că aș aduce o notă discordantă.

Acum însă după ce acest prilej a trecut fără ca publicul să fi dat ajutorul așteptat și chestiunea Casinei române a fost lăsată și real departe la forțele noastre locale, mă simt dator a releva, că deși sînt de acord cu vederile d-ni O. Goga asupra situației excepționale de grele a tinerimii noastre în acest mediu, și aprob și cu părerea, că toată obștea românească are îndatorirea de a contribui la fortificarea tinerimii noastre atât de băntuite și atât de lipsite, îmi lasz voie totuși a contesta afirmațiunea că nimenea din societatea românească din Cluj, nu le-ar da mîna de ajutor studenților noștri dela facultățile de aici.

Este adică în deobște cunoscut că direcțiunea institutului de credit «Economul» a înțeles și susținut, cu mari jertfe și cu ajutorul mai multor filantropi masa studenților academiei la care în curs de 8 ani, au fost găzduiți 350 de studenți lipsiți, originari din toate părțile locuite de Români.

Tot asemenea se știe că deservământul Cluj al Asociației susține un modest internat în casele fericitului Ioan Petran, al cărui aranjament l-a oferit «Economul» și la a cărui încălzire contribuie iarăș «Economul» și unde în fiecare semestru au locuință gratuită cel puțin 18 studenți.

Studenții îngrijiți în acestea două instituții sînt puși în contact cu viața culturală românească, avînd regulamente cari li îndatorază de a scrie lucrări literare, de a se înscrie membrii la societățile noastre culturale și între acestea și la Casina și de a cânta în cor la ambale biserică.

Cât pentru aceasta instituție este greșită informația că s'a isprăvit cu Casina.

De fapt Casina există și e susținută de ani de zile din contribuțiile «Economului», din cotizațiile câtorva membrii, și din sumele cari ca întregire le am avansat din al meu propriu.

La casină, — care este așezată în trei camere ce e drept modeste dar potrivite, ale caselor Petran, în apropierea universității, — stă la dispoziția tinerimii o bibliotecă, ce cuprinde aproape pe toți scriitorii de valoare români, și afară de aceasta zărele de frunte românești și un biliard.

Ceace însă lipsește din acest local și e strict interzis acolo, este jocul de cărți, și tocmai acest interdict ne a silit să închidem un local mai modest, decât cel vechiu, care se susținea mai ales din jocul de cărți. Tocmai din această considerare, deși un local mai larg ar fi de dorit, nu cred că e potrivită tendința de a muta casina într-o locuință scumpă și eventual în vreo legătură cu vre o cafenea, fiindcă știu că noiele cheltuieli s'ar putea acoperi mai cu seamă din cotizațiile cârților de joc, ceea ce nu poate fi interes cultural și obștesc.

În legătură constat, că nici unul dintre membrii casinei de vreo 20 ani încoace nu au intrat în judecată unii cu alții și procesele «Economului» cu doi foști funcționari ai săi, n'au avut nici o înfrînere asupra menului afacerilor casinei.

Încât în dezvoltarea casinei a intrat de fapt o pauză oarecare, ea este a se reduce la diferențe și dimisiuni din comitet, cari sau provocat în urma unui proiect, ce vrea să scrieze drepturile

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
 Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.
 Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparațiuni la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine, să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Kollós din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La încheierea aparte expediam franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de pîrcul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

tinerimei la conducerea casinei, drepturi acordate ei după dizolvarea lui.

Iată deci că aserțiunile d-lui Goga, în aceste puncte nu se pot menține; e cert însă că cu toate acestea sunt enorme neajunsurile tinerimei noastre, care o mână de oameni: societatea românească din Cluj, nici că le poate întîmpina.

Aici numai toată obștea românească poate ajuta și mai ales «Asociațiunea», ridicând în grădina Pstran internatul mult așteptat pentru care fertilitatea d-na Badilă a creat și o fundațiune anume.

În această direcțiune îi rog pe dl Goga să străduiască și în calitate sa oficială și ca amic al tinerimii.

Realizându-se această instituție se va schimba cu desăvârșire situația de față, grea a tinerimii prin o educație unitară.

Și până atunci în-ă d-le-mi voie autorul articolului «Copiii nimanului», se gîndească, că prima, prin care judecă spiritul tinerimei noastre din Cluj este unilaterala și prea întunecată.

Dacă își va revoca în memorie cuvîntul hotărîtor și jertfele ce le a adus această tinerime în momentele de cumpănă a vieții noastre publice din trecut și până în zilele noastre, socotesc că își va modifica în căva judecata, fiindcă nu se poate să i fi rămas necunoscută atitudinea acestei tinerimi măcar în timpurile mai recente.

Atitudinea ei la Republică, Memorad, chestia Iancu, Legea Apponyi sînt prea cunoscute, și cred că aceasta tinerime din a cărui sîn s'au plămădit dela G. Barițiu până la Coșbuc afața bărbați de înaltă valoare mai ales trebuie tratată cu echitate din partea gînditorilor români și ajutate din răspuneri de toată obștea românească.

Cluj, la 30. XI. 1910.

Dr. Victor Porușiu,
advocat.

Din străinătate.

Campania electorală din Anglia. Azi au început în Anglia cele dintâi alegeri pentru noul parlament convocat pe 31 Ianuarie 1911. În vre-o 30 de cercuri azi se hotărăște soarta mandatelor. Numărul candidaților a trecut peste 1000 și, probabil, va mai crește pe fiecare zi.

Nici odată până acum lupta electorală n'a fost atât de înverșunată și pătimașă. Cele două partide potrivnice, liberalii și conservatorii, se combat cu armele cele mai ucigătoare. Nici odată până acum nu s'a pus în circulație atîta sumedenie de bani din amîndouă taberile. Ziarele se atacă reciproc fără cruțare. Ziarele conservatoare refuză publicarea oricărei știri privitoare la candidările partidului liberal.

Cu toate aceste, se prevede că partidul conservator nu va reuși să înfrîngă guvernul. Majoritatea țării e liberală și cetățenii își aduc aminte că toate reformele bune se datoresc partidului liberal. Caracteristic în privința aceste e atitudinea alegătorilor evrei. Lordul Rotschild, evreu și el, le-a adresat un apel călduros, solicitînd votul lor pentru candidații conservatori. Un alegător evreu publică, drept răspuns, într'un ziar o scrisoare deschisă în care îl dojenește pe Rotschild pentru acest apel.

»Evreii din Anglia au să mulțumească egalitatea de drepturi numai liberalilor din Camera deputaților — zice acest alegător. Ne aducem doară cu toții aminte cum conservatorii din Camera Lorziilor de 7 ori au respins legea despre emanciparea noastră. Și ne aducem aminte că tot un șef al

partidului liberal, Gladstone, a numit în Camera Lorziilor pe cei dintâi Lorzi evrei, — între ei chiar pe Rothschild».

*

Efectivul de pace al armatei germane. Alaltăieri a fost prezentat Reichstagului proiectul de lege privitor la efectele de pace ale armatei. Efectivele vor fi sporite de un sfert în 1911 și în mod treptat până când vor ajunge în cursul anului 1915 la efectivul de 515.321 soldați. Această cifră va fi menținută până la 31 Martie 1916.

Numărul formațiunilor va fi sporit până când va fi la finele anului 1915 634 batalioane de infanterie, 510 escadroane de cavalerie, 592 batalii de artilerie de câmp, 48 batalioane de artilerie nemontată, 29 batalioane pioneri, 17 batalioane de trupe de comunicație și 23 batalioane de tren.

Scrisori din Paris.

Expoziția internațională din 1920: parcurile chinezești din Paris. — Poznele marinariilor americani în Franța. — Metoda profesorilor de umblat. — Credințioasele Sfintei Ecaterina.

Paris, 28 Noembrie.

Să vă șaptesc o veste mare, care șoptită mi a fost și mie. Lucrul nu e sigur, sau cel puțin nu e încă trimbițat oficial; dar nădejțile s bune: Se pare că Parisul se va pregăti în curînd de sărbătoare. O expoziție universală se prevede pentru anul, după Christ, 1920.

Încă vre-o nouă ani de aci încolo. Vestea asta n'ar trebui să emoționeze pe nimeni, căci — mare-i Domnul! — Dar în nouă ani câte nu se învîlmă? Cu toate acestea, Parisienii sînt mișcați; ochii străluce, buzele zâmbesc... O expoziție internațională în 1920! Dacă de pe acum ne ulmește mersul științei, dară ne dăruim să ne lărgim încoace pupila când vom vedea în viața noastră un aeroplan ce trace — urșuș fulg alb în zorul neprăhînt — dar în nouă ani ce ne o mai fi dat să vedem? Căci o expoziție universală în orașul luminei, numai glumă nu este; o știu eu încă cu mine, căci am mai văzut căeva. Franzezii au obiceiul să minuneze lumea prin gustul, bogăția și modernitatea cu care organizează astfel de alcătuirii. Pentru 1920 se prevede dar ceva neașteptat, mareș, uluitor... De acela s'vonul unei expoziții și a fost de ajuns să picure emoțiunea în sufletul parizienilor noștri... Dar câți din cei ce se bucură și se pregătesc azi, dormi vor peste nouă ani somnului de veci? Ah! morțea e un groaznic miasmă ce strică multe rosturi... S'o gonim dar din mintea noastră.

Correspondenții «Tribunei» a avut norocul să se întîrească zilele trecute cu un consilier municipal al Parisului, vecinul său de casă, care i a împărtășit vești inedite și pline de interes. Correspondenții «Tribunei» e deci în măsură să comunice cititorilor săi una din surprizele eventualei expoziții. E vorba că orașul lumina să și primească oaspeții într'un cerc imens de parcuri și grădini chinezești; și circumferința acestei înălțurii de verdețură va fi vastă, căci ea va încinge ca un braț întreg Parisul. Un rai neîntrerupt va înconjura neștiutele bogății artistice, industriale și moderne, această lume redasă și sculptoare care se numește capitala Franței.

Cunoscătorii șirul de dealuri verzi sprijinite de pîreți drepti de piatră, a căror bază se pierde într'un alt șir neîntrerupt de prăpăști artificiale?... Cunoșterea zona fortificațiilor care ocolește Parisul? Ei bine, în locul lor se vor erol parcurile și grădinile chinezești despre care am pomenit și care vor constitui de sigur cea mai uriașă și mai măreață manifestare a horticulturii

din toate vremurile. Vom avea copaci înalți și bine aliniați alternînd cu pomi pitici și scumpi, brațe de iarbă și brațe de flori, divanuri de stufșuri și paturi de trandafiri, șanțuri sădite cu flori de piatră — și prin mijlocul acestor minuni va percul un riu artificial, iar din loc în loc se vor clădi paviloane chinezești în stilul copilăresc și misterios al acestui popor tainic și îndepărtat, paviloane unde ne vom răcori cu șampanie, bere sau vin după ce ne vom desfăta ochii la vederea atîtor frumuseți.

Fără îndoielă, a încheiat distinsul meu interlocutor, opera aceasta uriașă va costa multe milioane și o trudă neîntreruptă; dar Franței nu lipsesc banii și nici de brațe nu se pînge. Și apoi Parisul, acest tezaur al civilizației, nu merită el nici un sacrificiu? Căci sîntem doar în vechul al douăzeciului și n'am făcut nimic pentru el. Secolul al șapte-spre zecelea ne a lăsat minunatele Piaze dela Concorde, unică în lume; dela al opti spre zecelea am moștenit marile bazevele dela Cămpia Elysee; Arcul de triumf și mijlocul străzii dela Imprejurimi, Avenue de l'Opera și linia grandioasă a bulevardului Strasbourg, Sebastopol, Saint Michel, etc. ne au rămas dela secolul al nouă spre zecelea. E dar nevoie ca vechul al douăzeciului care a realizat eroianul să facă și el ceva pentru marea oraș. Și locul fortificațiilor care nu mai servește nimanui, nu ne vom lăsa mai pe jos.

»Și unde mai voi să făcînd aceasta vom contribui și la măreața expoziție universală dela 1920 — sfîrșii interlocutorul meu cu un zîmbet discret.

Să ne ferescă sfîntul ca oaspeții pe cari li vom primi în 1920 să semene cu cei ce acum câteva zile au părăsit în chioțe și urale porurile Franței. Vreau să vorbesc de vizita în mările acestei țări, a escadrei americane. De cînd e Franța Franța, n'a avut mesagerii mai gălăgioși și mai poznași. Ce au făcut ei prin orașele Brest și Cherbourg, va rămîne de pomenit.

I au primit bieții francezi ca pe niște prieteni și le-au pus orașele la dispoziție; dar marinarii americani nu s'au mulțumit cu atîta. Dintr'o față și fără tranziție, acești copii vînjoși și musculosi, cu fețele bronzate și cu barbute săbatică și aspre, s'au făcut stăgîni pe oraș, nici mai mult nici mai puțin ca niște cucușori. Așunzi în haite de sute de indivizi, au colindat noaptea străzile, au intrat prin căruciumi, au descordat butoarele cu vin și rachiu, și au umplut stomacurile și creierii cu alcool, au luat la bătaie pe hangii și pe pașnicii cliești, au năvălit prin casele bieților burghezi, le-au aruncat saltelele pe stradă, și pe locuitori peste șalele, au spart orice întîlnire în cale, au răcnit, au urlat, s'au săbătut... Pe cine le eșea înainte îl luau la bătaie. Sergenții, poliția întregă a intervenit; au bătut și pe poliști. Apoi au scos cuștele și au început să se lupte între ei; sîngele curgea prin șanțuri; morții și răniții căceau pe petrele drumurilor; orașul clocotea ca sub pasul unor barbari. Bieții locuitori, nestîind ce s'a întîmplat, au dat fuga afară din oraș, prin câmpii, numa'n cămășe de noapte, crezînd că se prăpădește lumea ca la Mesina...

Apoi, ropote de cizme s'au auzit în depărtare. Cîteva batalioane de soldați, cu baloneta la pușcă, veneau să pună capăt acestei stări de lucruri. Și abea în fața scripșurilor de balonete și a clipturilor hotărîte ale micilor dar vitejilor soldați, americanii s'au potolit. O parte a rămas pe străzi cu fața la cer, trîzniți de alcool; ceilalți au pornit o domol, cu capul aplecat pe plep, cu teama pedepselor disciplinare de a doua zi, în sufletele lor vagi... Și orașul a rămas în...

Asta la Brest și la Cherbourg, dupăcum spusel. Și a cerut a doua zi amiralul american scuză față de autoritățile franceze, scuzele li s'au acordat — dar, între noi fie vorba, era și de ce...

Avem de acum la Paris, o nouă speță de profesori, foarte gravi când e vorba de metoda lor și mai gravi când e vorba de plată: profesorii de umblat! Ei da, oameni cari, în câteva lecțiuni

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

te învață cum să te strecoi fără întârziere prin mulțimea deasă și grăbită care acoperă anumite străzi ale orașului în anumite ore. Și idă cine-o vrea de acești profesori de umblat: eu îi aprob fără rezervă și susțin că sânt perfect de trebuincioși.

Câți sânt de numeroase victimele aglomerației în ce are loc în centrul comercial și pe bulevardele Parisului, prin amurg, numai Dumnezeu știe! Câți oameni grăbiți să fie neapărat la vre-o întâiere ori să ajungă mai iute acasă unde zace în boală vre-o ființă iubită — câți dintre acești menocoși, având de străbătut o parte din rue Lafayette, bulevardele Hansmann, piața Operei, mările bulevarde, etc., sânt ținuți câte cinci și zece minute pe loc, de valurile compacte ale mulțimii ce formează niște ziduri, imposibile de urât!

Metoda profesorilor de umblat constă în a da parizianului o supleță și o agerime uimitoare. Ea te învață cum, printr'o simulă întorsătură de cap, printr'o ușoară înclinare a capului pe umărul drept sau stâng, să ocotești și să te strecoi printre cei ce-ți stau în cale; ea îți dă o siguranță de pas și o nestăruire rigidă a trupului, pentru ca, la nevoie, să ocotești pe loc și să împreționezi pe trecătorii ce-ți lege în cale și să faci să creadă că l-vei izbi în piept ca o bombă.

Metoda aceasta e simplă, variată și infailibilă. Li doresc adepți mulți, pentru ușurarea circulației.

*

Eri s'a sărbătorit la Paris ziua Sfânta Ecaterina, de cătră credincioasele ei. Credincioasele Sfintei Ecaterina sânt mai ales drăguțele și harnicile lucrătoare pariziene: cusătorele, modistele, etc., cari au împlinit de curind 25 de ani. Este în Franța o legendă după care o fată săracă, trecând de aceasta vîrstă, nu prea are șanse de măriș. Și atunci își pune pe cap boneta Sfintei Ecaterina, care a fost și ea în viața ei o lucrătoare harnică, cinstită și sfântă prin virtuțile ei, și fiindcă prea cuvioasă a cunoscut, pare-se amărăciunile necăsătoriei, s'a hotărât ca de sus, din ceruri să vegheze și să ocrotească pe lucrătoarele fără noroc.

Vă închipuți că parizianele pe cari le-a sărbătorit eri soațele lor de atelier, n'au fost din cale afară de fericite. Le-o fi tremurat lor, o lacrimă furisă în ochi, când și au prins de par legendara bonetă. E bun lucru să fii ocrotită de Sfânta Ecaterina, dar cerurile se departe, viața se scurge greu și vrîsta îți suflă încet-încet luminile din ochi și praful de aur sau de cărbune de pe păr. Și bietele lucrătoare au și ele un suflet întocmai ca și ducesele iar dorul de viață, de un soț cu care să și împărtășiască bucuria și necazul, le tremură îndelung în piept. Sfânta Ecaterina, cu scop de a le însufieți, le dă dreptul în ziua ei, să fie sărbătorite: tovarășele lor de atelier le fac daruri modeste și primarele le invită la un ospăț comun cu șampanie. Dar ziua trece ca o clipă și o viață întreagă de singurătate își așterne câmpia ei întință și aridă în fața ochilor lor înroșiți de lacrimi, de veghe și de dor...

Și azi e zi turbure de ploaie. Soațele Sfintei Ecaterina fac și desfac mătasa cu mâinile lor palide și svelte; ele trec firul prin rochiile bogatelor și sed făcute, dar harnice în numeroasele ateliere, iar privirea lor blândă se umple de jale și de lumina sumbră și violetă ce pică din nori, prin transparența gemurilor ude.

Paris, 25 Novembre 1910.

C. R. B.

INFORMATIUNI.

A R A D, 2 Decembrie n. 1910.

Un an dela moartea lui Aug. Bunea.

Blaj, 31 Noembrie.

Miercuri, 31 Noembrie, s'a împlinit un an de când o lovitură groaznică a răpus pe neașteptate pe cea mai luminată figură a neamului nostru din Ardeal și Țara-Ungurească pe: părintele *Augustin Bunea*.

Cu iuțala unui fulger s'a lăfrit pretutindeni pe întinderea pământului românesc — îndurerata veste, care a cutremurat sufletele și a îmbrăcat jale inimile românești.

Glasuri de clopote au umplut văzduhul într'un răsunet plângător, steaguri cernite făcrau indu-

perate pe toate instituturile românești — atât la noi în Ardeal cât și »dincolo« și pretutindeni era o jale nespūsă pentru pierdea ireparabilă ce-a suferit neamul românesc în aceste grele vremuri prin moartea pâr. A. Bunea

Nenumărate telegrame de condolență abia mai puteau exprima durerea ce-a cuprins sufletele tuturor și numeroși fruntași din depărtate locuri au grăbit la Blaj, să dea cel din urmă tribut de cinste memoriei lui Bunea. S'au rostit strălucite discursuri de cei mai distinși dintre fruntașii noștri. S'au scris excelente articole de gazete, ba chiar numere întregi de ziare și reviste erau închinate memoriei marelui repositat.

Un convoi lung de jaleși admiratori, în lumina de torțe și în cântări de clerici l-au pătrecut până la locul destinat conuuluf de vecl. Pretutindeni jale și durere...

A fost o înmormântare măreață precum n'a mai avut Blajul — poate nici odată!..

S'au adunat toate articolele de prin ziare și reviste, cari s'au scris cu ocaziunea morții sale, s'a scris aproape tot ce s'a știut despre dănsul și s'au tipărit în *Abonari* la bucuria și zămintirea lui. Unul, la Văleni-de-munte de Liga culturală sub îngrijirea lui Iorga; altul la Cluj și unul la Blaj editat de clericii seminarului Bunei-Vestiri.

S'a scris mult și se părea, că numele lui Bunea nu se va uita niciodată! Inșă de fapt, câți își vor fi adus aminte la ziua de 30 Noembrie de numele lui?

Câți preoți crescuți în seminarul Blajului vor fi rostit vre o rugăciune pentru repausul sufletului lui Bunea? Dar, oare câți vor fi servit vr'un parastas pentru sufletul lui în a-rea zi?

În ziua de 30 Noembrie, ar fi trebuit să se serviască un parastas în marea catedrală a Blajului, de lângă capitulul metropolitani chiar în frunte cu Excelexța Sa Metropolitul, căci doar Bunea le-a fost cel mai neobosit tovarăș de muncă. Și prin glasul clopotului celat mare — să se fichermaț la marea sărbătoare într-g Blajul dimpreună cu toți elevii instituturilor de învățământ și de pe amvon să se fi rostit în semn de pietate vr'o predică ocazională. Durere, nu s'a făcut... nimic!

S'au vre-unul dintre numeroșii profesori să fi convocat publicul blajin cel puțin la o conferință despre Bunea și noi să fie feli siguri, că l-am fi ascultat glasul de chemare cu inima deschisă.

Dacă ar fi încă cu puțință, oare nu s'ar putra face o încercare să serbăm cât de modest, anul dela moartea regretatului Bunea? Am fi foarte mulțumiți dacă cuvântul ar prinde răsadină! S'ar da piidă de urmat și altora.

A. Poenariu.

— Al doilea Matineu al Reuniunii femeilor din Arad. Comitetul de domnișoare al »Reuniunii femeilor din Arad și provincie«, va aranja Duminecă 4 Decembrie n. în sala festivă a Seminarului teologic al doilea matineu.

Programul Matineului:

a) Scharvenka: Polonaise,

b) Brediceanu: Ardeleana executată la pian de d-șoara Marișoara Trailescu.

2. Disertație: Poezia și Viața, ținută de d-na Mariana Bocu.

3) a) Beethoven: Psalmul 50;

b) I. G. Brăteanu: Mamă, cântate de dl Emil Grădinaru.

4. a) Beethoven: Ronda,

b) Daneta: Resignation, cântate cu violina de dl Adrian Popescu.

Începutul la orele 5 p. m. precis.

— Nou medic român în Cluj. Primim următorul aviz: Am onoare a vă aduce la cunoștință, că — după o practică mai îndelungată la clinicele din Cluj, Budapesta și Viena — m'am stabilit în Cluj—Kolozsvár, strada Ferencz József Nr. 6, (îngă teatrul »Urania«) unde ordinez între orele 8-10 a. m.; 5-5 p. m. Cu toată stima Dr. B. Bașiota, medic specialist în morburii femeiești.

— Neurolog. Ioan Vețan, proprietar și notar medical, a repositat la Teoluari, la 27 Nov. n. în vîrstă de 52 de ani. În mormântarea lui a avut loc la 30 Noembrie n. în cimitirul gr. cat. din Teoluari.

Ostăria că în pace!

— Logodnă. Din Sibiu ni-se scrie că dl Dr. Tiberiu Brediceanu, secretarul Albiniei, s'a logodit cu domnișoara Eugenia Mazzuchi, ficia arhitectului Aug. Mazzuchi din Sibiu.

Felicitările noastre sincere.

— Dela tinerii Templeri din Sibiu. Loja tinerimii »Viitor de aur« Nr. 1, a Bunilor Templeri din Sibiu, a aranjat Duminecă la 27 Noembrie o șezătoare literară anti-alcoolică cu binevolterul concurs al corului din cursul III pedagogic și al altor bini voitori mizeriei acesteia.

Încăpătoreala să a Reuniunii socialilor Români era arhiepiscopala. Fete vesele și vioace de tineri abstenenți predomina facăperca drăgălășe a Reuniunii.

De asupra icoanei Maicei Domnului pălăvia sfios candela, aruncând unde de lumină în jurul ei, iar portretul filantropului Dumitru Andronic pără că zimbrea mulțumit din rama lui aurită acestor protejați ai lui, acestor suflete stinghere aruncați în învălmășagul vieții.

După deschiderea șezătoarei prin o cuvântare, urmează corul cursului III pedagogic. Condus cu o rată măiestrie de harnicul dirigent N. Dragoș, vibra tonurile în note line și armonioase, cucerând inimile ascultătorilor. Cuaste se cavine cursului III pedagogic că dispune de un asemenea cor.

Tinerii membri ai acestei Ligă, prin declamările anti-alcooliste și prin cântările lor au arătat că unde este voință toate se pot face și dovădind însufiețirea ce o au pentru societatea lor. Dl N. Popovici schițând în câteva cuvinte activitatea acestei loji, arată programul ei de muncă pentru viitor, totodată citește unele date referitor la mișcarea anti-alcoolică din străinătate și o foaie de propagandă editată de logile din România. Dl Fleșeru pedagog curs III cu poezia »Dela Nistru pîn' la Tisa« a dat dovadă de un talent dramatic remarcabil, iar când a terminat, un ropot de aplauze a izbucit din toată sala. D-șoara Bologa cu bucura anti-alcolistică »La un gem oiaă«, într'o limbă bogată, cu înflorituri de stil și jocuri de cuvinte a plăcut foarte mult. De-a-semena toți cari și au dat concursul la această șezătoare au reușit peste așteptările publicului, fiind răsplățiți cu furtivoase aplauze.

Mișcarea abstenenței printre tinerime, poraita în asemenea condițiuni, nu poate decât să ne îmbucure.

Beția, care își vără coada la toate ocaziunile, faga rușinoasă față de acești tineri și viitorului, cu inima curată cari stau la dărghi față de toate nu regele ce li-se latind... *Correspondent.*

— Succes artistic al unui Român în Viena. Zilele trecute s'a reprezentat în saloanele doamnei Versbach, soția comandantului trupelor din Viena, cu succes deosebit: »Farmec de fete«, pantonimă de Dr. G. cav. de Pontasi.

Arhiducele Rainer, arhiducesa Maria Iosefa și alți membri ai curții împărătești precum și mai întreaga inteligență și aristocrația au asistat la spectacol, care s'a repetat de 5 ori. Tinărul român, care însuși făcea și pe regisorul, a fost viu aplaudat și felicitat pentru succesul, care a dobândit opera sa prin farmecul și poezia sa artistică. În pantonimă au dansat fiica ministrului de comerț, nepoatele ministrului de război și alte doamne din societatea cea mai aleasă. »Neue Fr. Presse« și alte jurnale apreciază în termeni foarte călduroși talentul de regisor de scenă al autorului.

— Doi rătăciți. Tătărlaus, e o comună frunțasă pe Târnavamă. Are 240 familii, dintre cari 200 sânt românești, iar 40 săsești.

Locuitorii acestei comune sânt oameni tare buni, bănzi, totuși după algerile dietale, preotul era Johan Seiverth, a pălit pe Români ca răsvărători, anume a spus, că într'o noapte au mers la el ca vre o 50 români, ca să-l omoare, peitracă a votat cu candidatul guvernamental Sándor János.

Și cînd de aceea »a fugit« la ficiorul său din Șosa, de unde nu s'a reintors numai după mai

multe zile, ca să nu-l omoare Românii. Timp de 2 săptămâni, îl păziau în fiecare noapte 5-10 sași cu puști, cu furci și cu țopoa... Așa le-a scos falma, pe nedrept, popa sășesc la Românii de zicl. Se mirau și j-danli de atâta viclenie cu sută cu țepă albă. O făcea ca să ne strice cu fibrăul și cu dregătorile! Asta a fost și trecut.

În 25 Noembrie c. a fost schimbarea alor 2 membri din comitetul comunal Românii și au pus candidați pe învățătorul Zaharie Macavei și pe fruntașul Constantin Coman. Sășii în frunte cu popa lor, în nădejdea, că vor afla Români slabi de inger, ca de altădată, să voteze cu ei și au pus și ei 2 candidați!

Dar s'au înșelat amar, căci întreaga comună nu s'au aflat decât numai două uscături, cari s'au făcut coadă de topor și-au votat cu ei. Deci triumful (învingerea) a fost a noastră, alegând cu o majoritate zdrobită, pe sus numiții Români. Rătăciți au fost frații Aron și Vasile Teran.

— **Maghiari în vremurile eroice ale Greciei.** Privat docentul Dr. Iosif Csejék a vorbit în Buda-Pesta, în sala parlamentului vechiu, despre urme de Maghiari în vremurile eroice ale Greciei. În scriștia medă pe mormântul lui Darius Histaspis se pomenește poporul «Medal», locuitorii în sirta africană, la apa de lacul Triton. Herodot li zice «Maxli». Pe mormintele egiptene li-se dă numele «Masnasa». Aceștia ar fi venit din Siberia și li de vecini războinici. Ar fi luat parte la Impresurarea Troiei.

Dr. Csejék s'ar fi sprijinit de date istorice, filologice și pe monumente spre a învedera că e vorba de Maghiari.

Ciudat e că nu ni-se spune nici unul din argumentele pe cari se sprijine. Noi vedem numai că numele aceiului popor începe cu silaba Ma, ca și ai Maghiarilor!

Și «Pester Lloyd» mai adzogă că publicul a aplaudat!

— **Junimea din Cernăuți.** Dela societatea academică «Junimea» din Cernăuți primim următorul aviz: **Vă aducem la cunoștință că la adunarea generală ținută în 26 Noembrie s. c. s'a constituit pentru anul administrativ 1910/11 următorul comitat:**

Președinte: Ion Ursuleac, cand. iur. Vice-Președinte: Alecu Isăceanu stud. teol. Secretar I: Dimitrie Peihinschi, cand. teol. Secretar II: Ernst Mihalescu, cand. iur. Casier: Valeria Tarnavski, stud. iur. Controlozi: Dimitrie Ieșan, cand. iur. Bibliotecar: Ovid cav. de Zopa, stud. fil. Econom: Maximilian Ivanovici stud. fil. Membrii fără funcție: 1) Constantin Loghin stud. fil, 2) Iile Lazor cand. iur.

— **Ecoul celor dispăruți.** Ca după moartea fierărilor om de seamă, așa și după moartea lui Tolstoi o mulțime de anecdote s'au pus în circulație. Se spune că într'un rând Tolstoi a primit o scrisoare dela un om pe care nu-l cunoștea și în care acesta i comunieă că o să-l viziteze în curând și-i aduce salutări dela Bōrmson și Ibsen. Tolstoi l-a mulțumit frumos și l-a răspuns că nu-și facă drum până la Iasnaia Polara, căci având mult de lucru nu-l va putea primi. Peste puțină vreme însă a primit o telegramă dela misteriosul necunoscut, spunând că totuș vine. Când colo într'o bună zi Tolstoi se pomenește că un omuleț pipernicit că dă peste el în camera de lucru și dintr'o geantă începe a scoate la perii, la creme și la ape de dinți. Tolstoi rămânea cu gura căscată:

— Dar ce-i cu Björnson și Ibsen.

— Foarte bine mulțumesc — și încă constată că acestea sânt cele mai bune creme și cosmetici pentru dinți — și te rog să-mi dai și d-ta o recomandare la fel:

Bătrânul Tolstoi l-a privit odată din creștet până în talpe — omulețul se învârtea sprinten făcând la plecaciuni — pe urmă a răcnit odată de s'a dus dea berbelescă cu tot cu geantă.

— **În jurul moștenirii regelui Leopold.** Din Bruxelles se anunță: Zițul clerical «Patriote» publică un articol senzațional asupra moștenirii regelui Leopold. Zițul constată că în această atacere nu s'a făcut nimic până acum și că statul este amenințat din toate părțile cu procese. Până și coplii prințeselor Luisa sânt hotărâți să întenteze statului procese pentru spărarea intereselor prințeselor.

Ducele Cuenther de Schelswig-Holstein, fratele împărătesei Germaniei va intenta proces în interesul soției sale. Prințele Leopold de Coburg, locotenent în armata austriacă, va intenta de asemenea proces.

Prințesa Clementina, soția prințului Victor Napoleon, a declarat că numai atunci se mulțumește cu cele patru milioane ce l le-a oferit statul belgian, când și celelalte surori acceptă această sumă.

Prințesa Luiza e ferm decisă să aducă la faclărea moștenirii lușntea tribunalului.

x **Din esenția mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. Esență pentru 1 litru 50 fileri. Rachiu alăș, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri. Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojdii și trebere 20 fileri. 1 litru spirit de 96% rafinar 2 cor. 20 fil. Părul cărunt și mustața căruntă se vopsește bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloaia la Fekete Mihály, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).**

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Csnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu și, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofec, mănuși etc. Atrag deosebită atențiune asupra reverenzilor preoțesti, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

x **Birou de informație» în Budapesta.** Atrag atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

x **Iosif Jikeli**, magazin de sticlărie, porcelan, decorații de lucrări din argint de china și lampe în Sibiu Trei cuvinte: **Sticlă, Porțelan, Jikeli**, caracterizează snt de populare legăturii acestei firme. Și ea drept căci acest magazin e adevărat spectacol și principiul proprietății e ca să albă frecvența mare pe lângă câștig puțin și cu aceeași principiu și a câștigat un frumos cere de cumpărători permanent. Publicul din provinciă și și adevărată înțalțalră aci, și nici nu e de mirat văzând bogatul asortiment al magazinului. Pe lângă asta aglin: proprietar servește fierăraia lucrărilor cele mai bune și afară de orice concurență. O specialitate a magazinului e asortimentul complet bucătării și sufragerii din sticlă și porțelan și recomandăm în atenția domnișoarelor noastre să nu se uita economisirea ca să privească vitrinele acestui magazin cari sânt expuse: Serviciu de sufragerii în formele moderne cele mai noi, cu decorații las-relief, serviciu de ceai, cafea și ruosea, serviciu de sprlrat complect, sticlării, pentru masă cu eodoaabe ad mirabile în cristă, sticle pentru dulceață, tiefeururi, bere etc. Firma are un depozit fără pă-eche de lampe și candelabre pentru saloane și sufragerii precum și orice lampe electrice cunoscute. Pentru lucrări ce sticlă la edificații firma poate lua orice concurență.

ECONOMIE.

Exportul cărnei în Austria. Din București ni-se anunță: La ministerul de domeniul s'au primit cererile mai multor consorții de măcelari din Linz, Passau, Viena și alte localități din Austria, pentru obținerea autorizației să taie vite la abatoriul provizoriu dela Turnu-Severin, în vederea exportului în Austria.

Una din acele case cere autorizația să taie 5000 vite bovine, 10 mii râmători și câteva mii de oi.

Consortiile de măcelari și în general casele străine pentru exportul cărnei în Austria vor trimite agenții lor în toată țară, pentru cumpărarea de vite. Ei vor cumpăra vitele pe loc.

Astfel, crescătorii nu vor fi nevoiți să-și ducă vitele la abator, pentru ca cumpărătorii să le ofere prețurile cari vor voi ei. Casele străine de care e vorba au și contract cumpărături de vite cu marii noștri crescători de vite.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Căldindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1.40 Cor. plus porto 72 fil. Calendarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul „Lumea Ilustrată“ à 1.50 (20 fileri porto).

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Poporului à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șematism 50 fil (10 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 30 fil (10 fil. porto).

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar

prețul 6 coroane și

Dicționarul Maghiar-Român

de Ioan Gheție, prof. gimn.

prețul 10 coroane + portul poștal.

Se poate procura la autorul Ioan Gheție, profesor gimnazial în Nășăud (Naszód).

Redactor responsabil: Iuliu Ghurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Niclita și conc.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoirea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea publică asupra preparatelor pe cari, ca și serul lui Erhlich, a profesorului berlinez, contra molișirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Spiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista »Kir. Természettudományi közlöny« Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în rîul Olt crește un soi de burele mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durerilor reumatice și podagre și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de Spirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Ștefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succesive Spiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinaia durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme li-se observă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálav, medic șef d'irector de spital în Nyíretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Spiritul Inda și Unsoarea Inda, snt singurele preparate vindecătoare externe contra reumei, podagre, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghurilor în oase, mîncărimei, iar intern contra lipsei de apetiț, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Spiritul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sa-nitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Spiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacia la .Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

:: specialist pentru dinți artificiali fără pod în ::

CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

**«Cassa de păstrare» (reuniune)
în Săliște.**

AVIS!

Se caută pentru stabilimentul electric cu mașină de vapor și cu motor de păcură (60 HP) ce se va construi în Săliște, în primăvara anului viitor 1911, un

conducător de construcție

care e în stare după terminarea construcției să primească conducerea tehnică a stabilimentului.

Se reflectează numai la o putere de lucru rutinată și energetică, care e esptă în special în tehnica electrică și de mașini și coalificată pentru de-a conduce în mod de sine stătător mașineriile din stabiliment.

Acceptarea se face, după terminarea construcției și punerea în lucrare a stabilimentului, deocamdată în mod provizor pe un an. La caz de convenire reciprocă respectivul va fi aplicat în mod definitiv.

Oferte, cu dovezile de coalificare, cu indicarea ocupațiunii de până aci, a etății și a pretenziunilor de retribuțiune, sunt a se adresa până în 15 Decembrie a. c. st. n. la **Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște (lângă Sibiu).** Direcțiunea

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschapij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216.324-96 Cor. A plătit asiguraților până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14, și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Anunț pentru licitație de lemne.

Lemnele din pădurea comunei Forotic de pe un teritor de 43-1 jugh. cat., fosta proprietate a urbarialștilor, în 12 Decembrie n. 1910 după amiază la orele 2 se vor vinde la licitație publică la casa comunală din Forotic (Forotik, Krassó-Szörény m.) înaintând totodată și oferte în scris închise.

Conform prețuirii, se va vinde următoarele:
Lemne de stejar, pentru zidiri și pentru lucrat 2648 m. cubici.
Lemne pentru foc de stejar, teiu, cer, și carpin. 3730 m. cubici, a căror preț în total face 78-128 coroane.

Ofertele, închise provăzute cu timbru de 1 cor. să se trimită mai târziu până la 12 Decembrie n. 1910 la 2 ore d. a. la președintele urbarialștilor

în Forotic, u. p. Kákova; în ofert prețul de cumpărare pentru grupa de lemne de pe teritor să se însemneze cu cifre și cu litere, ca să se vadă că oferentul cunoaște condițiunile de licitație și a contractului și se supune aceloră.

Deodată cu ofertele să se trimeată la adresa președintelui urbarialștilor un vadiu de 10% din prețul de exclamare, sau să se depună înainte de începerea licitației publice.

Ofertele necorăspunzătoare condițiilor de mai sus, neasigurate cu vadiul recerut precum și cele întârziate sau făcute pe cale telegrafică nu se iau în considerare.

Condițiunile contractului și a vânzării se pot vedea la președintele urbarialștilor în Forotic, sau la curatoratul silvanal cercual reg. ung. din Vársej (Versecz).

Grările mai apropiate de pădure sunt Surduc (Szurduk) și Forotic (Forotik) adecă cale de 4 chlm. Stațiunea poștală, telegrafică și gara la Forotic. Dat în Forotic luna Noemvrie 1910.

Pavel Iova
președinte urbarial.

La Librăria Tribunei se află de vânzare revista **«Convorbiri Literare»** Nrii 1—8 din 1910 à Cor. 1-75.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partes de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

în palatul contelui Nádasy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căcluli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din acest ram orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. cliențele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

Invenție nouă! Invenție nouă!
Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.
Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini
ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilánytelep mellett.

Horváth István
fabricant de instrumente muzicale în Budapesta, Rákoczi-ut 51.
Recomandă pe lângă prețuri moderate pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul școalei Kuliffay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

JOHAN GENSTHALER
giuvaergiu și ciasornicar, în Orăștie. Szászváros. Filială în Szászsebes.
Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. - Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. - Serviciu conștințos. -

Mașini de cusut pentru trebuințe casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.
biciclete și gramofone se pot cumpăra cu prețuri moderate și plătire în rate favorabile la
Bodor Béla
magazin de mașini de cusut și biciclete în Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

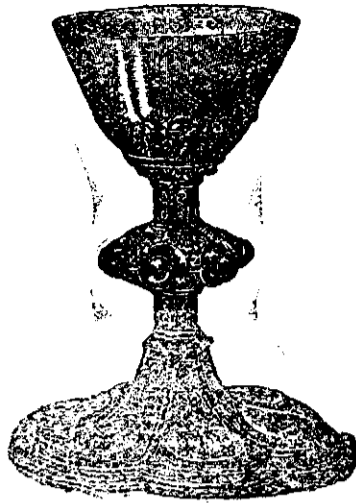
JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțatorie p. articlii de sticlă, porcelan și metal; fârfurli și blide înflorate, rame p. icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: **Candelabru aurit**, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—
— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în —
Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

atelierul de croitorie
pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Dacă voiți să cumpărați mezeluri și șuncă — — din loc curat și pregătite gustos — —

Să vă adresați:

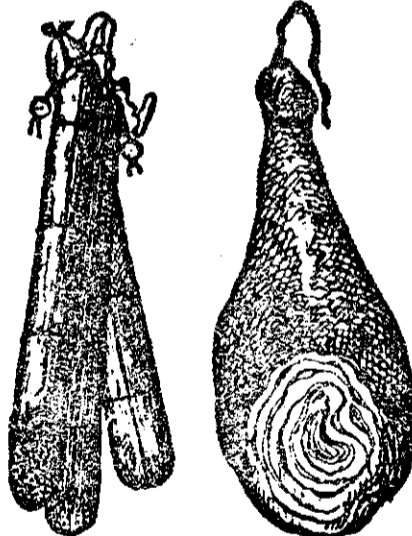
către fabrica de măcelărie și cârnățarie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCZKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri :

Pariser — — —	Cârnaț șuncă — —	Galantia de mai — —
Cr nolîn — — —	Rollui șuncă — —	Masnio — — —
Extra — — —	Rusesc — — —	Picior umplut — —
Caș de carne — —	Rollut rusesc — —	Mortadella — —
Caș cu măieș — —	Paranea — — —	Gotha — — —
Cârnați p. vâțori —	Măieș rece — — —	Monsel — — —
Cârnați cu sl. p. vânat	Caș rece de măieș —	Caș de limbă — —
Salamă de vavă — —	Pastete de mai — —	Sângerete cu slăină —
Pasteta de sânge — —	Rollui de pept — —	Limbă umplută — —
Caș de porc I — —	ca felurite umflături ș.a.	Rollui de carne — —
Caș de porc II — —	ca sânge, mai, limbă.	Galantiu de v. țel — —
Cași de ur chi — —	Tortă de carne — —	Pastete de ciuperci —
Cartabeș n gru — —	Cravovean — — —	Pastete de mai de găscă

Comandele, atât cele din provincă cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexcepționabilă,

Recomandăm preparare proprie, precum și șuncă de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a dela, 3—8¹/₂.

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berador', articli de argint Alpaca lampe, tacămuri de masă patentate, sticlării pentru o elieri, păhare pentru beere și vin, în cadr. rea de icoane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios
HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
prăvălie de sticlării și porțelană
Lugos, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotog. atul Naschitz.)
Telefon interurban No 224. — —

Atelierul cu instalații electrice pentru cuțite și točilărie — — a lui
HUBERT GYÖRGY
Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de buștărie în condiții ireproșabile și pr. Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. Pentru barbieri se ascut două brice pe gratis dacă trimiți 12 deodată. — —

Prinul atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru reobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

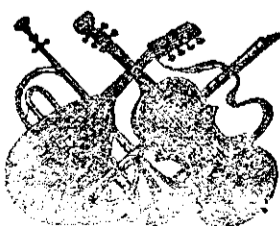
GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvar, Dézsasz-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, albit etc. Kolozsvar, Ferencz József út 25.

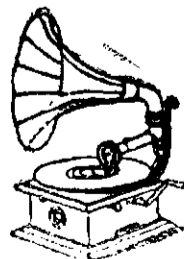
Biroul Central:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în
— Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24. —

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, armonice, și toțelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de **Gramofoane** în diferite mărimi, precum și **Scala-Record**. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparatările se execută artistic și cât se poate de prompt.

GYULAY KÁROLY

atelier modern de fotografie artistică

:: **Timișoara—Temesvár, (Josefstadt)** ::
Strada Hunyadi Nr. 5. — — (Lângă Casina Délvidéki).

Efectuează: Tot felul de fotografii.
Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri.
Platinolie. Înmariri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic. — —

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureşului.
(Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).
Cancelaria: Piaţa Erzsébet-főtér No. 11, uşa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern şi foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucişarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte şi a orice soiuri de icoane bisericeşti.

Renovăm foarte frumos iconostase şi altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră şi auritura lor o executăm cu cea mai mare artă şi cu preţuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual şi pe lângă plăţirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înţelegerea mai amănunţită la faţa locului o facem gratis, cu planuri şi prospecte servim cu plăcere.

Din gură 'n gură merge vestea bucură de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugos** Strada - Bisericii

deja numai pentru 8 cor. execută după oricare fotografie:

Inmăririi de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. —

Surprindetivă părinţi! Surprindetivă copiii!

Măsură: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt escluse! Expediare de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt şi conştiinţios. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimită.

F. Stoiber
mănuşer

Heltauer-g 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuşi de piele glacé, svedeză, nappa şi alte pieluri fine. Dantele de mătăasă şi zăbranic, mănuşi. Totfelul de bandage pentru hernie simple şi duble, diverse centurione de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de bărbaţi şi de femei şi ruf. Aparat pentru îndreptarea corului pia copli şi fete, cordoane

pentru bărbaţi, dela cele mai simple până la cele mai fine, iri gatoare, măţuri de cauciuc, jeturi de cauciuc şi perinute de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, diferite articole igienice de cauciuc din Franţa pentru bărbaţi şi pentru femei. Toate

fiind numai de calitate cea mai bună şi — — în preţurile cele mai ieftine. — — Moaşele au preţul redus!

PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ DE CEMENT ŞI BETONIZARE INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI

Knott József

Fabrica: în drumul Buzlaşului în faţa casei de vamă. Cancelaria de zidire: Telefon Nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicaţi numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală şi mă rog, că precum până aci, aşa şi de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea. Primesc toate lucrurile aparţinătoare acestei branşe şi susţin o magazină bogată de cement pentru ţevii, sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare şi betonizare de poduri mai mari şi mai mici, conduceri de apă, vaduri, padimentare de terase, prevederea pe din jos a pereţilor cu table de mozaic, precum şi cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare şi mic a cementului de Portland şi Roman.

Pentru pregătirea şi calitatea celor aici înşirate primesc şi oferez garanţie.

La dorinţă servesc bucuros cu planuri şi preliminară de spese.

Cu punerea frigului

toţi se îngrijesc de câştigarea celui mai uşor mod de încălzit şi zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul şi-e rău, pentru-că cu un cuptor bun se economiseşte

50% de lemne.

Deci, dacă voreşti să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoieşti a osteni până la fierăria lui

Pöhm János

vis-à-vis de statuia martirilor, unde pe lângă preţurile cele mai moderate poţi căpăta cuptoarele cele mai bune şi mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu maşini sistem „John” pentru spălat cu aburi

cu cari se economiseşte 75% timp de lucru şi material de încălzit.

Avis!

La **FĂGETANA** institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață» introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adică unamie coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abziece și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului: e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente» din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana» institut de credit și economii în Facset

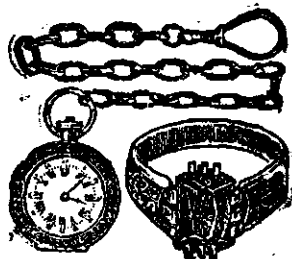
Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul t-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte același la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana» acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciornicar și givaergiu

ciornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

In edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciornice exclusiv numai fine și cari umbli precis.

Ciornice foarte bune pentru călătorii.

Ciornice elegante p. fileri.

Ciornice frumoase, pentru dame.

Ciornice deșteptătoare de buzunar în

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.

Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.

Garanță deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oțel.

Cercei cu briliante și diamant și inele.

Cercei de aur, inele, brațele, broșete, lanțuri de gramazi și pentru oro'oage, amulete.

Toffelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

RELITSCH JÁNOS,

atelier de instrumente muzicale în

Versecz

Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzut cu puteri de prima forță unde se află, vioară, tamburine, armonice, gramofone, tobe, celine, triaungule, oboe, flaut, clarinet, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenca acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Ariapul p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Fișile magnetice. Unsoři. Material de condensățiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

— Prăvălie Nouă! —

MARE MA-ICOANE ȘI CADRE PENTRU GAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE ICOANE.

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

În atelierul propriu efectuează cu punctualitate încadrarea icoanelor. Primesc pe lângă prețurile cele mai moderate tot-felul de lucrări în bransa aceasta.

Lucrările de sticlărie le execută prompt.

Rugând binevoitorul sprijin sunt

Cu stimă: **Freimann József.**

— Prăvălie Nouă! —

Haas = Károly

primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó)

Mare asortiment de **arme și biciclete**

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate tot-felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios.